

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyilvánt. sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői Iroda

és
Kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések ber-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A mi ujságunk.

I.

(L. I.) Pályájának tizenhatodik évét futja, maholnap be is végezi a mi ujságunk. Kicsi magból, vékony csemetéből derekas fává magasult. A mag életerős gyökeret mélyesztett az egészséges és termékeny talajon. A szellemi munkásságnak és a közügyek iránt való érdeklődésnek gyökérszála értelmes közönségünk méltánylásában és rokonszenvében a növekvés biztos földjére találtak.

A fejlődésnek mindenütt megvannak a maga jelző oszlopai; s a hírlapírás történetében ugyanazon stádiumokat kell megjárni fővárosi és vidéki, napi és heti ujságoknak; csak a haladás léptei nem követik egymást egyenlő gyorsaságban. A fejlődés első korszakát szokta a legtöbb veszedelem fenyegetni: közönyösség, idétlen kritika, érdeklentés, személyeskedés; csak egyképpen lehet győzelmet vívni fölöttük: ha a jelszó, mely alatt munkásai a nyilvános élet harcába indultak, kiállja az elfogulatlan emberek bírálatát; és a munkások a jelszóban megjelölt

ösvényen járnak mindig, nyíltan és rendületlenül.

A régi idők harczaiban is jellemüknek és céljaiknak megfelelő jelszavakat választottak a vitézek s azt a pajzsokra véstették. Győztek vagy legyőzettek, éltek vagy haltak: de a pajzsot s a rajta levő jelszót soha el nem hagyták, soha meg nem tagadták. Tizenhat esztendővel ezelőtt a mi ujságunknak is ilyen deviset irtak a homlokára az alapítói s ezzel a szóval bocsátották útjára: „E jelben győzni fogsz.”

A jelszó és a ráfordított törekvés meg is szerzi a győzedelmet. Jelszavunk és célunk a közérdek; ezt szolgáljuk hiven és lelkiismeretesen.

Tizenhat esztendő egy lap életében elég erős próbaköve az életképességnek. Gyorsan kinőtt a diák-sorból, s mondhatnám együtt épült és szépült városunk haladásával, a melylyel jelentőségben is sok rokon vonása van. Enyed városa nemcsak hivatalos, hanem valóságos szellemi középpontja is Alsófehér megyében minden nemes és hazafias törekvésnek. Lapunk ezen középpont egyszerű és önzetlen munkása,

s egyszersmind elismert tere és eszköze a vármegyében felmerült bármely érdemleges közügy eszmécsereinek.

Hivatkozhatunk multjára és sikereire a nélkül, hogy e hivatkozásunk bárkit kellemetlenül érinthetne. Ha küzdelmei voltak, megküzdötte azokat, ha kellett erővel, de mindig tisztességgel. Ha győzött, lerakta fegyvereit; mert a czi-mere ugy kívánja, hogy ne az erők megosztásának, hanem egyesülésüknek szolgálatába szegődjék.

Férfikorát a lefolyt évben kezdette meg valójában, a melylyel a politikai lapok sorába emelkedett. Nemesak terjedelemben, hanem fontosságban is első rangú vidéki lappá lett. Szolgálja a szabadelvű politikát, nemesak azért, mert önálló nemzeti életünk minden fejlődését ennek köszönhetjük; nemesak azért, mert ebben a politikában látjuk az 1848-iki örök emlékü lelkes törvényhozás intencziót felé való törekvést; hanem főképpen azért, mert elméletek és szövirágok helyett a sikerekre törekszik.

Szolgálja a kormányon levő párt politikáját; de nem azért, mert kormá-

TÁRCZA.

Ihlet és neuropathia.

Zola mester oly jószívű, hogy a közönségnek iránta táplált heves érdeklődését időnkint lecsillapítja, mihelyt arra egy kis alkalom nyílik. Legújabbán ismét megszólalt s nyilatkozata nemesak azért méltó a figyelemre, mert az író önmagára, vagy legalább is eddigi hitvallására czáfol, hanem azért is, mert egy ezredéves irodalmi kérdést bocsát ujra vita alá.

Levele a Revue de Paris legutóbbi számában jelent meg s Toulouse párisi klinikai igazgatóhoz van intézve. Az orvos ugyanis egy könyvet készít sajtó alá, a melyben bonczkés alá veszi, mennyire függ össze a zsenialitás a neuropathiával. Mintha már ezt a témát hallottuk volna Lombrosótól; ámde az új vizsgálódásnak az fog érdekelt adni, hogy csupa élő hírességet fog analizálni. A sorozatot Zola nyitja meg, a ki említett levelében beleegyezését adja, hogy leleplezzék.

„Tanulmányja. — írja — diadalmasan fogja megdönteni a rólam terjesztett ostoba legendát... Több mint harmincz év óta igavonó ökröt csinálnak belőlem, ugy festenek le, mint egy munkában eldurvult szarvasmarhát, vastag bőrrel, nehézkes gépies izmokkal, a melyek napról-napra egyforma

lassúsággal végzik el a munkájukat, egyedül csak a munka szükségének csunya érzéséből. Teremtő Isten! Engem, a ki megvettem a pénzt és egész életemben ifjúkorom ideáljait kergettem, ... ki arra van kárhóztatva, hogy ne dolgozhassék másként, mint akaratának a kételkedéssel való örök harcában!”

Mi következik ebből? Először is, az utolsó sorokból, hogy az írás s — Zoláról lévén szó — par excellencé regényírás még sem oly szigorúan tudományos funkció, mint az ő, a roman experimental tarthatatlan elméletének megalkotója velünk el akarta hitetni. Az emberi jellem, szív, szenvedélyek tüneményei, változásai, kompiakációi még sem vezethetők le a megfigyelés és kísérlet „dokumentumai”-ból oly kerlehetetlen bizonyossággal, mint ezt például a kémikus teszi, mikor konstatálja, hogy a vegyületben ennyi hypermangánsavas káli-nak kell lenni, a mely a változást okozta. Hisz akkor egy mű kidolgozásánál sem tűn-nének fel választanak a képzeletben, s az íróban sem vívna örök harcot a kétely a kivitellel. Emlékszünk ugyanezen író egy másik nyilatkozatára, a mikor „Pascal orvos” írásakor meginterviewolták: „Korábbi mű-veimet elolvasnom valódi kín lenne. Nincs bennök egy sor is, melyet ne szeretnék megváltoztatni.” De hát akkor hol marad a

regénybeli deductiók tudományos értéke, ha teteleik így változtatgatni lehet?

Másodszor benne van a nyilatkozatban beösmérese annak, hogy a modern író meg-is lelki mozgalmak hatása alatt áll, nem végezhet gépies robotmunkát, bármennyire is szereti magát összehasonlítani — Flanbert óta — a fenséges természettel, a mely épp oly közönytlyel viseltetik gyermekei sorsa, élemlivánulásai, halála iránt, mint a realiztikus író műve hőseinek cselekményei iránt, a melyeket egyszerűen konstatál. Szóval Zola elősmeri, hogy az irodalmi alkotáshoz valami lelket emelő izgalom kell, a melyet ma inkább hangulatnak nevezünk, mint ihletnek, mert e szó értéke skeptikus korunkban erősen lefokozódott.

S ez az alkotás perczében uralkodó lelki állapot az, melynek magyarázatával már az ó-korban foglalkoztak. Bizonyos, hogy nagy művek eszméjének fogantatásakor a lélek, vagy akár az agy-idegek nem lehetnek normalis állapotban. Az ó-korban, a mikor még nem rendelkeztek oly finom élettani műszerekkel, mint ma, egyszerűen szent örületnek tartották a költészetet és a poétákat a jóssokkal egy sorba helyezték, kiket ugyanaz a démon szállott meg. A mai irány megegyezik ezzel annyiban, hogy kóros elváltozásokat állapít meg a zseniális embe-reknél, de mivel ki akarja mutatni, hogy a

nyon van; hanem azért, mert ennek kezében látja a nemzeti állam teljes kiépülésének feltételeit; mert ennek a törekvése, hogy a politikai motívumok közül kiirtson minden olyat, ami megoszlásra vezet, s minél több olyan erőt fedezzen fel, ami egyesít. Szóigálja azért, mert nagyra haladni csak úgy lehet biztosan, ha egyszerre csak egy célt: a legközelebbit, csak egy lépést: a legszükségesebbet tesszük meg; s a messze jövő feladatainak felhőiben való kalandozás helyett minden erőnk, egész figyelmünket erre az egy célra, erre az egy lépésre fordítjuk egyelőre.

E tekintetben kettős feladata van a politikai lapnak, tehát lapunknak is. Egyik az, hogy az országos és nemzetközi politika számba vehető, vagy inkább érdekesebb eseményeit ismertesse. Itt csak egy szükséges: hogy tárgyilagosságot és őszinte tájékoztatást nyújtson olvasóinak.

A másik sokkal fontosabb; ez az elfogadott pártpolitikának egyes kérdéseiben, vagy általánosságban való meggyőző indokolása. Ez a politikai vezérezik. S itt, midőn kijelelem lapunk vezérezikének irányát, engedelmet kérek arra, hogy elharapózó halvéleményeket megkorrigálhassak és gyakorlatba is átment ferdeségeket bírálhassak.

El szoktunk gyönyörködni egy-egy vezérezikben, mely a költői előadás szépségeivel, ügyes hasonlataival, elmés ötleteivel leköti figyelmünket, kedvünkre szórakoztat, hizeleg esztétikai érzékünknek, elandalítja gondolkodásunkat, rab-

ságba ejti higgadságunkat és szabad szárnyára küldi képzelődésünket. Virágos kertet varázsol elibénk, hogy illatával tündérvilágba ragadjon; vagy az élet szürkeségeit éppen feketére festi, izgatónak, ijesztőnek. Ez hangulateltetés, poézis; eszköze lehet, de ezélja a vezéreziknek ez nem lehet.

Az igazi vezérezik ezélja, hogy megértesse az olvasóval valamely kérdésben elfoglalt álláspontunkat; elhitesse ezen tárgyról alkotott meggyőződésünk őszinteségét; bebizonyítsa, hogy valamely kérdés megoldásának az a leghelyesebb módja, amelyet mi ajánlunk; s végezetül, hogy az olvasót a mi indokolt véleményünk elfogadására bírja. Így hát ezélja a bizonyítás által való meggyőzés. A vezérezik tehát írott szónoklat a napirenden levő egy-egy kérdés érdekében; csak eredetire nézve szubjektív, a mennyiben személyes meggyőződésből kell származnia, ha igazán hatni akar, de valódi ezélja, az olvasó hangulatán át, nagyon is, sőt kizárólagosan gyakorlati.

Ismélem, hogy mást meggyőzni csak az az ember képes, aki állításának igazságáról mélyen meg van győződve. Ezen meggyőzés melegségét s a belső meritett szavakat s a hangnak az erejét utánozni nem lehet. Csak lelkesülő ember lelkesíthet; s az olyan ember taníthat, a ki a közlendő ismeret minden kis részletével tisztában van. Annak tehát, a ki valamely aktuális kérdéstről írni akar, azon kérdéssel részletesen, komolyan kell foglalkoznia;

s előbb személyes meggyőződést szereznie, mielőtt csak egy sort is felőle papírra vet. Aki e nélkül ír, az lehet mások engedelmes eehója; az írhat általános és nagyképi szólaimoknak végtelen sorozatát, szóval ivszámra pusztíthatja a papírost; írhat ügyes referátát; de mivel erős meggyőződése nincs, jó vezérezikket nem írhat.

De hisz minden megjelenő lapban új kérdéseket szakszerűen tárgyalni csak nem lehet. Az olvasó közönség képtelen volna azt megemésztetni; s még nagyobb képtelenség volna azt várni a törvényhozástól, hogy a törvényalkotás menetét az elméleti fejtegetések egymásutánja szerint gyorsítsa. De ez nem is szükség. Egyik argumentum a másikat veti fel, a nézetek ellentéteket támasztanak; s megindul a szakszerű polemia, mely legérdekesebb lapjait adja a napi sajtónak. Eszmék kieserlődnék, vélemények tisztázódnak, mindegyikből elmarad a polyva, mely a szelet nem állotta ki; s megmarad eredménynek a tiszta mag.

Az ilyen vitának értelme is, haszna is van; olvasása pedig valódi gyönyörűséget okoz a gondolkozó főnek. Ilyen vitát szeretünk, fel is veszünk; de — sajnos — manapság még olvasni is ritkán nyílik alkalom. Egyik-másik tekintélyes lapunk vezérezikkeit is ha olvasuk, fel-felsőhajtunk, hogy hová sülyedtek az államjogi kérdések történelmi fejtegetéseinek s az önálló gondolkodásnak magaslatáról, ahová Deák, Kemény, Csengeri, Eötvös és a többi nagyok nagy esze és hatásos szava őket fel-

lángesz csupán anatómiai vagy biológiai abnormitások következménye, nem adja meg az ihletnek a szentség nimbuszát. Már jó Hugó Viktor is fájdalmasan tapasztalta, hogy a költő nem jós manapság népe szemében, ha ezt a szerepet akarja is játszani.

Szóval ma már nem nagyon haboznak a felelettel erre a kérdésre: „szent-e, vagy örült?” A tudósok nagy tömege bizony azt feleli rá, hogy örült.

Kelletlenül kevésbé méltányolják azonban azt a körülményt, hogy az extázis, melybe a művészt a képzelet csapongása s a teremtésben rejlő gyönyör ejtik, nem tehető egy kalap alá más rohamokkal. A művész átengedheti magát tehetsége, képzelőereje sugallatainak, de mindig meg tudja mondani, mily magas régiókban jár, s logikájának gépezete is kifogástalanul működik, szóval ő az ur önmaga felett, a mit más örületnél hiába keresünk. Itt persze csak az alkotás perczeiről van szó, s hogy azután a zseniális emberek közül soknak a közönséges életben is különös szokásaik, apró hóbortjaik vannak, az náluk csak feltűnőbb, mint más köznapi halandóknál (elkubizonyítékot is épp annyit lehetne felsorolni), de az az ihlet idejére koncentrált vizsgálódást nem érinti.

Van azután egy középut is a véleményekben: tudniillik az, hogy nincs szükség se ihletre, se örületre az alkotásnál. Ez a

fentebb említett realiztikus-naturalisztikus iskola s a józan irodalmi ízletemberek nézete. Ha az életet másoljuk, azt teljes nyugalommal tehetjük, legfeljebb a hatás mérlegelésére figyelve, hogy az áru mennel kelendőbb legyen. Tudok egy német vigjátékíró, kinek darabjait nálunk is adják; az egész valószínűségi számvetést állított fel, meddig maradhatnak divatban a művei, évenként előirányozva a növekedő vagy csökkenő jövedelem összegét.

Nem vehetni neki és sok másoknak rossz néven, ha a halhatatlanság hiu szempontját elejtik az írásnál, s nagyon okos dolognak tartják, hogy műveik csak úgy alá vannak vetve a verseny, a kereslet és kínálat s ezzel az ár hullámzásának, akár csak a gabona. Mert az ár, legalább a jelenben, körülbelül mindig biztos értékmérő, s a jövő közönség izlésváltozásával ki fog törődni? Irhatunk tehát bármikor, s legfeljebb hangolni, ösztönözni kell egy kicsit képességünket egyéniségünk szerint. Az egyiknél megteszi ezt egy jó szivar, a másiknál egy pohárka absynth, vagy mint egykor Schillernél, a romlott almák különös szaga.

Erre azonban csak azt felelhetni: minden munkán rajta van a bélyeg, hogy milyen műhelyben készült, hogy a mester milyen lelki állapotban volt s igen sok divatos író pályafutásában ki lehet mutatni, mikor kezdődött nála az ihlet pénzre váltásának korszaka. Mielőtt elérte végzetők, a híresség:

látni alkotásaikon, hogy csak akkor termeltek, mikor csakugyan emelkedett hangulatban voltak s volt mondani valójuk, s ennek köszönhették hírnevük megállapítását. Most lekötve hírlapoknak, folyóiratoknak, könyvkiadóknak, nem érnek rá bevárni a „muzsa látogatását”, mint azelőtt naivul mondták. S könnyű volt a régieknek elvonulva a tuszkulomokba, esendes fészkekbe, de ma, mikor annyi az en vogue író társadalmi kötelezettsége! Csoda-e, ha annyi lehaság veszi igénybe a nyomdafestéket?

Ezek a szerencsések, a célhoz jutók, a kik számára van terítve az asztal. A másik kategóriája a tehetségeknek pusztán kényszerűségeből sülyeszi napszámmá az irodalmat. „Nem engedhetjük meg magunknak azt a fényűzést,” — panaszolá egyszer egy erősen megáldott családapa — „hogy csak olyasmit írjunk, amihez kedvünk van és csak akkor, mikor hangulatban vagyunk. A gyermek enni kér, az asszonyunk nincs mit felvennie, a házmester lakbért követel s e koncertbe belevegyül a kocsi robogása, villamos csengése, lovasuti túlkölése, buzgó zongoragyakorlatok — ne neked ihlet! De írunk kell, hátunk mögött zajong a főszerző nedves kéziratért s még csodálkozunk, hogy munkánk nyomatásban nem is fest oly rosszul, annyira benne vagyunk a mesterségben.”

Ilyeneknél azonban egy Lombroso sem fogja kideríteni az örültség és ezzel a zse-

emelte
cikkek
való g
gyanus
és kor
baj tö
ellenzé
ennek
állitani
tatkozi
szerve
dicsóit
indoko
sokba
a hely
tovább
hangsu
Ne
mi a h
„Quid
hiatu?
azt a
körben
Ismert
a jövő
esemén
de g
külső
seknek
ból va
tenni
rangu
kritéri
ügyeir

nialítás
akik a
in ana
Vizsgál
sait s
megbir
lójára
ifjonti
hangul
az ell
marko
lándzs
esküdt
ihlet n
hivatka
dolgozt
talált
Kazinc
Szen
azt a
talán
megva
dészel
emberi
nie k
örültsé
folyan
haladá
eszt
kikről,
idegbe
hogy

emelte! Hetekig olvashatjuk a vezércikkeket, míg a pártoknak egymásra való gyermekes nyelvése és férfiatlan gyanúsításai közben egy-egy tárgyilagos és komoly szó megjelenik. Ha valami baj történik az országban valahol, az ellenzéki lap kész érte a kormányt, ennek minden hibája nélkül, pellengérré állítani. Ha valamely téren siker mutatkozik: a másik részen ugyanolyan szenvedélyességgel esnek a miniszterdicsőítés tulságaiba. Mindakét esetben indokolatlanul. Végleteket kereső állításokba vesznek a politikai szenvedélyek, a helyett, hogy a baj orvosszerit és a további sikerek feltételeit keressék és hangsúlyoznák.

Ne gondolja a tisztelt olvasó, hogy mi a horáeziusi mondást nem ismerjük: „Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?” Öntudatosan fogjuk megjelteni azt a politikai szerepet, melyet kisebb körben hivatva lesz lapunk teljesíteni. Ismertetni kívánjuk az előadottak szerint a jövőben is a nevezetesebb politikai eseményeket teljes tárgyilagossággal; de gondot fordítunk a magyar állam külső és belső életében felmerült kérdéseknek higgadt és gyakorlati szempontból való fejtegetésére; és meg fogjuk tenni azt, ami vidéki lapnak első rangú kötelessége: az általános fejlődés kritériumait városunk és vármegyénk ügyeire alkalmazni.

A parlamenti helyzet.

Budapest, 1896. decz. 8.

A képviselőház megalakult s a legközelebbi időre meg van állapítva a munka-

nialitás fennforgását, valamint azoknál sem, akik a praktikus rómaiak „nonum prematur in aenum” fagyos jelmondatát követték. Vizsgálja át valaki hosszabb idő múlva írásait s csak azt adja ki, amit így szorgosan megbírálgatott: ma nem ismer tegnapi valójára s ha tapasztalatokban gazdagodva sok ifjonti botlást küszöböl is ki, letörli elmúlt hangulatának karakterisztikus himporát. Ez az ellenvetés természetesen nem az elhamarkodott, éretlen termelés mellett tör lándzsát, csak arra utal, hogy a pedantéria esküdt ellensége az ihletnek s hogy az ihlet munkásai, elég Petőfire vagy Aranyra hivatkozni, egyszersmind nagyon könnyen dolgoztak. Nálunk bizony a kelő nap nem talált több kitörőt, mint megirt sort, mint Kazinczyról olvassuk.

Szent-e vagy örült? — ehhez tehát ma azt a harmadik kérdés sorakozik: „vagy talán napszámos?” Mind a három nézetnek megvannak hívei. Azonban bármily vélekedéssel legyünk is az író működéséről, az emberiségnek nem keseregnie, hanem örülnie kell, hogy van ilyen szentség vagy örültség. Ami az élet unalmas és sivár folyandóságának tartalmat adott, ami a haladásban mértföldmutató, minden lángeszű emberek, köztük írók alkotása is, a kikerül, ha rájuk is sűtjük az abnormitás, idegbetegség bélyegét, el kell ösmernünk, hogy örültségök áldásos, mert alkot.

Wildner Ödön.

program. A kormány mindenekelőtt a négy hónapos indemnitás tárgyalását kívánja, e mellett a felirati bizottság elkészülhet javaslatával s a Ház elé terjesztheti azt, közben a pénzügyi bizottság a jövő évi költségvetéssel foglalkozhatik. Sürgős elintézését követel az ujonczozási törvény, melyet a folyó évről elhalasztani nem lehet. Alig egy hónapi rövid időtartam alatt tehát meglehetősen fontos feladatok torlódnak össze és most az a kérdés, minő kilátások nyílnak számukra.

Magától értendőleg helyén való itt az ellenzéki pártok magatartását mérlegelni. Mert ami a szabadelvű pártot illeti, ennek szandékai felett felesleges fejtegetésekbe bocsátkozni. Egységes minden tagjában, munkakedvvel, a kormány, különösen a miniszterelnök iránt való szellemi odaadással telve, áldásos tevékenység kifejtése után vágyakozik a párt és legyenek bár még oly fontosak a legközelebbi teendők, jelentőségben visszamaradnak a buzgóság mögött, mely a nagy szabadelvű többséget athatja.

Minden szóbeszéd holmi kilépésekről, vagy a szabadelvű párt kebelében kitörni készülő meghasonlásról csak üres agyrem — írja a legjobb értesülések alapján a „Pester Correspondenz”; arra is alig elég jó, hogy az ellenzék számára egy kicsinyke reményt felcillámlani engedjen. Ámde milyen lesz az ellenzéki pártok magatartása?

Ha minden jel nem csal, a halált megvető elszántság, hogy a késhegyig menő harcot megkezdik, gyorsan elillan. Ugy látszik, az indemnitás ellen még csak egy szelid obstrukcióra sem gondolnak. Annyi nyugodt megfontolást csak megőriztek maguknak, hogy belássák, miként ez kárba veszett fáradság lenne. Még abban az esetben is, ha sikerülne ebben az esztendőben agyonbeszélni az indemnitást, ez nem bírná a kormányt arra, hogy helyét elhagyja. Ellenkezőleg, a képviselőház tulajomó többségének akaratára támaszkodva, okvetlen eleget tenné annak a szükségességnek, hogy az állami funkciók fentartásáról a saját felelősségére gondoskodják. És amily bizonyos, hogy indemnitás és költségvetés nélkül is fedezni kell a hadsereg kiadásait, a hivatalnokok fizetését, az államadósságok kamatait, épp oly bizonyosan megkapná a kormány a jövő évben a jóváhagyást a saját felelősségére teljesített kiadásokért. E felett előreláthatólag nem fog heves vita kifejlődni.

Ami a felirati vitát illeti, itt persze másképp állnak a dolgok. Az ellenzék itt kiadhatja minden mérgét és haragját; neki érezhető, ha akarja, a szenvedélyesség gyepelőit. Csakhogy tulajdonképpen ez is hiabavaló küzdelem. Valamely javaslat sorsa nem ettől függ; épp oly kevésbé függ tőle a kormány sorsa. A legrosszabb, ami belőle eredhet, az időfecsérlés és ebbe úgy ahogy már bele kell élni magunkat. Az új országgyűlés legközelebbi perspektívája tehát nem mutat lényeges zavarokat és akadályokat — írja végezetül a „P. Corr.” —; itt-ott ám forduljanak elő éles összeütközések, de komoly események nincsenek jelezve.

Az agrár-kérdés.

A nemzet testét fájdalmasan égető bajok között nemzetközi helyzetünknel fogva — sajnos — egyik legtekintélyesebb helyet foglalják el az agrár-bajok, melyek mielőbbi orvoslásának szükségességét bár hangoztatják már régóta a legilletékesebb körök is, mégis egyik nap a másik után nyújtja szo-

moru bizonyosságát annak, hogy a folyton fenyegetőbbé váló veszély elhárítására az elmeleteknek halomra gyűjtésén kívül gyakorlati dolog politikai viszonyainknál fogva alig történik valami.

Magyarország a tultermelő országok közé tartozik, s terményei nemcsak közszükségleteit fedezik, hanem azoknak jó része kivitelre kerül. De évek hosszú sora óta szomorú tapasztalatok bizonyítják, hogy a magyar termények a külföldi piacokon elvesztették eddigi domináló szerepüket, s az erős külföldi konkurrenzia annyira leszorította terményeink árát, hogy az többé nem képezheti egyenértékét, mondjuk honorálását annak a kitartó, szorgalmas és becsülettel végzett munkának, melyet az a kevés igényű, sőt mondhatni teljesen igénytelen szegény földmives nép terményeinek produkálására fordít. Természetesen ehhez hozzá kell tennünk azt is, hogy a jelenlegi súlyos terhek mellett.

Mert ha valaki biztos kézzel akar a bajok orvoslásához nyulni, akkor első sorban is ez a megszüveendő körülmény. A külföldi állapotokon mi nem segíthetünk; ott, habár nem is veszítettük el lábunk alatt a talajt teljesen, de a kifejlődött körülmények azt erősen megingatták alattunk. A folyton fejlődő közlekedési viszonyok már megszüntették a távolság okozta nehézségeket és differenciákat, s a fogyasztó országok piacain terményeinkkel szemben ott találjuk ma már nemcsak a legtávolabbi országok, de a legtávolabbi világrészek terményeit is, s azon termelő országok szerencsesebb belső állami viszonyaik következtében olcsóbban is bocsáthatják terményeiket áruba.

Ezeke a külföldi állapotokon mi, legálább is egyelőre, se társadalmi, de annál kevesebb kormányzati uton nem segíthetünk, nincs tehát egyéb hátra, mint saját belső állami viszonyainkat akként rendezni, hogy a nyomasztó terhek könnyítésével gazda-közönségünk abba a helyzetbe jutlasson, hogy a terményeiért nyerendő vételár, illetve annak az állami és egyéb konvencionális terhek leszámitása után megmaradt része tisztességes bére legyen a végzett munkának.

A válság közelségébe jutott helyzetnek egyedüli orvos-szere ez idő szerint csak ez lehet, s mihelyt a nyomasztó terhek könnyebbülésével a gazda-társadalom javultabb helyzetbe jut, a tulfeszített külföldi konkurrenzival szemben is sokkal jobban ki fogja állani a versenyt.

De vajjon lehet-e azt remélni, hogy a földadó, mely állam-háztartásunk költségvetésében évenként körülbelül 35 millió forint összeggel szerepel, lejjebb fog szállíthatni? Bizonyára ez a jelenlegi viszonyok között lehetetlen, mert az intéző körök figyelemmel kísért működése ez ideig erre a tere a nem térhetett, de nem is teheti ma sem; nemcsak azért, hogy nyoma sem található az egyenes adók leszállítása iránt kifejezett szándéknak, de el lehetünk rá készülve, hogy az adózó polgárságot, tehát azok tulajomó részét, a földmivelő népet, ha nem is egyenes, de indirekt adók alakjában magasabb érdekek kívánván meg, újabb terhekkel fogják sújtani.

Nem akarjuk azonban állítani azt, hogy állam-háztartásunknak végre megállapodott egyensúlyát az adóterhek azonnali leszállítása nem zavarná meg, de addig is, míg ez keresztülvihető volna, minden megingatása nélkül a költségvetések mérlegének, elég

mód és eszköz kínálkozik a helyzet javulására vezető utnak legalább egyengetéséhez.

Ott van például a „tőzsde” reformálása. Mert az mégis csak furesán hangzó dolog, hogy az a szegény földművelő nép, mely úgy szólván orrával turja a földet, s naponként izzadja a nehéz munka verejtékét, nemcsak nem képes megállapítani terményeinek árát, hanem még csak nem is befolyásolhatja az időnkint beálló árhullámzásokat. A szegény gazdálkodó népnek csak a dolghoz van jussa, s midőn már be is kötötte a zsák száját, lesnie kell és lesi is, aggódva, remegve, hogy verejtékes munkájának bérét miként és mennyiben állapítják meg a börzen a bankárok, kik pedig papíron szántanak.

Ezen helyzet tarthatatlanságát már Nemetszágban észre vették, a tőzsdét megreformálták, s a papíros-buzát beszüntették.

Nálunk is tehát e kérdés megoldandó, mert a hur csak bizonyos határig feszíthető, azon túl már elpattan. Mit fog érni majd gazdaközönségünk, ha a kormányzati körök majd akkor tesznek kísérleteket helyzetük javítására, midőn már egyáltalán nem segíthetők. Hiszen a gazdák tulajdoni része már ma sem tulajdonosa saját földjének, hanem csak zsellerkedik rajta napi eleségének biztosítása mellett.

Ezért pusztulnak ki napról-napra jobban nemcsak a kis gazdák, hanem középbirtokosok is; ma-holnap már itt is oda jutunk, ahol haldokló kisiparunk van, hogy az östermelesi gazdálkodás a nagy tőke szolgálatába jut.

Ennek megakadályozását, annyi százezer család tisztességes egzisztenciájának biztosítását várjuk most az új törvényhozástól, s hitünk erős is az iránt, hogy ezen égető kérdés mielőbbi megoldása semmiféle akadályokban halasztást szenvedni nem fog, mert szerencsére oly kezébe látjuk letéve Magyarország sorsát, hogy biztosra vehetjük, miszerint oly égető kérdések, mint az agrár-kérdés, a tőzsde reformálása, nem sok idő múlva napirendre fog kerülni és mi, ez által egy szebb jövőnek nézünk elebe. Ugy legyen.

Közlekedésügyi minisztérium.

Budapest, december 3.

Baró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter már kibocsátotta a meghívókat a Budapesten letesítendő kereskedelmi kikötő tárgyában tartandó szaktanácskozmányra és most már csak előkészítik a minisztériumban ezeket a felette fontos tanácskozásokat, mielőtt megtennék az első lépést a nagy-szerű vállalkozás kivitelezéséhez. Ennek a forgalmi eszköznek közgazdasági fontosságáról köteteket lehetne írni és még mindig nem mellatnók eléggé annak horderejét. Csak meg kell gondolni, hogy a Vaskapu megnyitásával az egész dunai forgalom a Kelettel szabaddá tételét és hogy ennek a forgalomnak az egész magyar Dunán egyetlen kikötő sem áll rendelkezésre, mely csak a legkisebb mértékben is képes lenne eleget tenni a legszerényebb követelményeknek.

Baross Gábor nagy műve nagyszabású kiegészítésre szorult ezt tervezte és kezdeményezte báró Dániel, ennek kivitelezéséért fogott épp most. Baross igen elkényeztette a nemzetet egy kereskedelemügyi miniszter-től igényelt tevékenység és teljesítő képesség tekintetében. Nagy koncepcziókat, igen sok szorgalmat és soha nem pihenő tevékenységet vár, mert ezeknek az áldást hozó

tulajdonságoknak kolosszális értékét a volt kereskedelemügyi miniszteren eléggé megtanulta ismerni.

Tehát nem árulunk el titkot, ha báró Dániel kereskedelemügyi miniszternek gyakran még éjjel után is kivilágított ablakaira utalunk, kinek a rendelkezésére álló nappali idő sokkal szűkebben van kimérve, hogysen kénytelen ne lenne azt az esti és éjjeli órákkal megtoldani. A nagy koncepcziókat, a kolosszális munkaerőt a soha el nem fáradó szorgalmas nagy elődetől örökölte, és meg kell adni, hogy báró Dániel, a grand seigneur, aki valóban nem szorult rá, a legszorgalmasabb és a legmunkasabb hivatalnok a tárczájának.

Mellette áll egy jól iskolázott hivatalnoki testület, melynek élén Vörös László államtitkár és Ludvig Gyula miniszteri tanácsos a legjobb példával járnak elül. Az előbbinek jut a minisztérium összes teendőinek elintézése, tárgyalása és előkészítése, és szinte szerencsésnek kell nevezni Dániel kezét, amely ilyen munkatársat tudott beszerezni.

Midőn fele vagyunk dicsérettel a magyar közlekedésügyi e három kitűnő férfira, tesszük ezt abból az okból, mert Bécsből egy kísérleti léggömböt bocsátottak fel, melynek nem volt más célja, mint egy külön közlekedési minisztérium megszervezését megkísérlni. A kereskedelemügyi minisztérium kettő osztásáról akartak tudni és a magyar főrendiház egyik tagját már meg is neveztek, mint leendő magyar forgalomügyi minisztert, a la Gutenberg vasúti miniszter Ausztriában.

A „Pester Correspondenz” megbízható értesülések alapján biztosít, hogy e híresztelésekből egyetlen szó sem igaz. A tárcza kettőosztása sem szükségessé nem lett, sem kilátásba nem vétetett. A legjobb bizonyítékot arra, hogy e minisztériumban új szervezést nem terveztek s nem tervezhettek, annak éppen a mostani kitűnő szervezete szolgáltatja, amely lehetővé tette, hogy a magyar államvasutak a millenniumi esztendőben éppenséggel dicséretre méltó sikerrel működtek. Arról az óriási forgalomról, melylyel az államvasutak ez évben megbirkóztak, csak félig-meddig találó képeletet alkothunk magunknak, ha meggondoljuk, mily roppantul leszállított díjak mellett érték el mégis majdnem hat millió forintra rugó több bevetelt. És sehol sem volt panasza pontatlanság, rendellenesség, vagy egyéb visszasság miatt; mindenütt rendes ellátása a teendőknek és szinte bámulatos vezetése az ezerkaru szörnynek.

A kereskedelemügyi minisztériumnak fent említett három vezető személye teljes igényt szerzett magának működésével a nemzet nem muló elismerésére és a nemzet bizonynyal bosszúsággal és elkeseredéssel fogadná, ha a mai erős és biztos szervezetet csak gyengén is megráznák.

Oly sok intézmény létezik, amelyre ráférnének a reformok, hagyjuk tehát a vak reformbuzgóságtól érintetlenül a kipróbált és bevált intézményeket.

Vegyes hírek.

— **A közigazgatási bírósághoz** Ö Felsege kinevezte másodelnökké Ludvig Jánost, a pénzügyi közigazgatási bíróság elnökét; tanácselnökké: Szmercsányi Jenőt, Sáros vármegye főispánját; bírákká: Leövey Sándor miniszteri tanácsost, dr.

Krajtsik Ferenc ügyvédet, Szentkirályi Lajos ítéltáblai bírót, Bornemissza Bertalan, Dekány Mihály miniszteri osztály-tanácsosokat, dr. Vasdényei Géza szabadkai törvényszéki elnököt, Tóth Dezső biharmegyei tiszti főügyészt és dr. Moldoványi István ügyvédet.

— **Helyettesítés.** Alsófehér vármegye főispánja a nyugalmaztatás folytán üresedésbe jött vármegyei főjegyzői állásra Gáspár János tb. főjegyző I. aljegyzőt, az aljegyzői állásra dr. Varró László tb. főjegyző II. aljegyzőt, a II. aljegyzői állásra br. Bánffy Kazimir es. és kir. kamarás III. aljegyzőt helyettesítette. Mi őszintén gratulálunk ezen jól kiérdemelt előléptetéseikhez.

— **Hivatalvizsgálat.** Vármegyerék főispánja f. hó 7-én hétfőn Nagy-Enyed város közigazgatási ügymenetét vizsgálta meg. A vizsgálat, mely egész napon át tartott, az összes ügykezelésre, különböző szakokra terjedt ki. A város pénztárát a vármegye főszámvevője közbejöttével rovincsoltatta meg, és úgy a pénztárban, mint a többi ügyszakokban teljes rendet és pontosságot tapasztalván, Kovács Gyula polgármester előtt elismerését fejezte ki.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Szabados János nagyenyedi kir. országos fegyintézeti díjnokot, a XI. fizetési osztály 3. fokozatába való sorozása mellett, egyelőre ideiglenes minőségben, a soproni kir. fegyintézetnél megüresült tiszti iróki állásra helyezte át.

— **Dr. Kálnoki Bedő Albert** államtitkári címmel felruházott miniszteri tanácsost és országos főerdőmentest ő Felsege, saját kérésére történt nyugalomba helyezése alkalmából, a második oszt. vaskorona renddel kitüntetni méltóztatott. Bedő Albertnek hazai erdeszetünk fellendítése körül elvéthetetlen érdemei vannak, s nem kisebb érdeme a székelyföldi gazdasági és iparviszonyok rendezése tárgyában kifejtett eredményes munkálkodása.

— **Eljegyzés.** Gyöngyösi Lajos kir. aljárásbíró december 6-án eljegyezte krasznai Lengyel István földbirtokos leányát, Herminkát.

— **Hymen.** Balázs Balázs, a gróf Teleky Árvéd drassói nagybirtokos tisztartója, a napokban esküdött örök hűséget Magyar Anna kísasszonnyal, Magyar György felvinczi szolgabíró bájos és kedves leányával. Gratulálunk.

— **A szeplőtelen fogantatás ünnepe.** A rom. katolikus egyház kedden e hó 8-án ünnepelte Mária szeplőtelen fogantatása emléknapját. Nagy-Enyed városában is fényes isten-tisztelet tartott, delelőtt mise, prédikációval, délután pedig veesernye.

— **A nagyenyedi vadász-társulat** e hó 8-án délután tartotta meg évi rendes közgyűlését a vármegyerház kis gyűlési termében. Dr. Varró László egyleti elnök a közgyűlést pont 5 órakor megnyitván, elnöki megnyitójában röviden vázolta az egyesületnek folyó évi működését; fölemlítette, hogy az egyesület a folyó évben is úgy anyagilag, mint erkölcsileg erősült ugyan, de sajnálattal említi fel, hogy a vad-állományt emelni nem lehetett, minek egyik oka az augusztus hó 12-iki jégverés is volt. Horváth Miklós egyleti titkár évi jelentése szerint az egyleti működés eredménye a lefolyt évben meglehetősen meddő volt, minek okául a jelentés a millenniumi év számos elfoglaltságát hozza fel, mely az egylet tagjainak figyelmét e sporttól más tételre irányozta. Az egylet tagjainak

számában pedig az év folyamán a következő változások fordultak elő: a 31 rendes tag közül kettő tiszteletbeli taggá választván meg, három pedig a városból távoztván és az egylet köteleiből kilépve, 5 tagsági hely jött üresedésbe, melyek a folyó ülésen lesznek betöltendők. Sombory Sándor egyleti pénztárnok az egylet vagyoni viszonyairól tesz jelentést; bejelenti, miszerint a folyó évben bevételzetett 343 frt 52 kr, kiadott 107 frt, pénztári fölösleg 236 frt 52, mely takarékpénztárilag gyűmölcsösztetik. A jövő évi szükségleteket a közgyűlés 171 frtban állapította meg. E jelentés után az üresedésbe jött tagsági helyek töltettek be titkos szavazattal és emódon új tagokul megválasztottak: Felszeghy Sándor, Hegedüs Lajos, Kovács János, Angyel József, Herbert Gyula, Z. Szócs Sándor, Fröhlich Oszkár engedélyes tagnak egy év tartamára megadott a vadászati engedély. A tárgysorozat letárgyalása után az egyleti tisztí kar újra választása következett, az egyes állásokra pedig a közbizalom ujjalag is a régiéket szemelte ki, kik is eljenzes között helyeiket újra elfoglalván, br. Báuffy Kazi mir alelnök terjesztette be a választmány azon indítványát, mely szerint az egyesület mondja ki határozatilag, és határozatilag állapítsa meg, hogy az egyes tagok magánvadászaton egy evadon át hany darab vad elejtéseie lennemek jogosítva. A közgyűlés az indítvánnyal szemben a régi állapot fentartását mondta ki. Több kisebb és kevésbé fontos indítvány tárgyalása után a közgyűlés esti 6 órakor ért véget.

— **Fillérestély.** A szegény tanulókat segélyező kör folyó hó 13-án vasárnap este 1/2 8 órakor a vármegyeház nagytermében fillérestélyt rendez a következő programmal: 1. Morágyi Rózsika és Müller Iduska k. a. zongorajátéka. 2. Derzsy Ödön ur VIII. gym. oszt. tanuló szavalata. 3. Vegh Kata k. a. és Weinrich Frigyes ur zongora- és hegedü-duetteje. 4. A Bethlen főiskolai képezdei dalkar éneke. 5. Táncc. Remélhetőleg városunk minden szépét és jót partoló közönsége szép számmal jelenik meg a tél ezen első multságán. A tánczekhoz ifj. Káló Géza új zenekara fog játszani, ez alkalommal mutatva be játékát a tánczó közönségnek.

— **Hirtelen halál.** Stern Sámuel, a Glück és Stern konzorcium nagyenyedi szeszraktárának ellenőre, e hó 5-én éjjel szivguta következtében hirtelen elhalt. Ne-jén kívül 5 árvaia siratja. Nyugodjék békében.

— **Dankó Pista nótái.** Dankó Pista, a híres cigány-primás, saját szerzeményű nótái és dalaí előadásával két kellemes estét szerzett városunk közönségének. Ó maga művészi hegedü-játékával, társulatának többi tagjai szép énekükkel a szebbnél-szebb nótákat oly szépen, igazi magyar érzessel adták elő, hogy a szép számu közönség alig birt azok hallgatásával betelni és a tárgysorozat minden számát megujráztatta, zajosán megtapsolta.

— **Árviz.** A hirtelen enyhére fordult gyakori esőzessel járó időjárás meghozta már káros következményeit, mert, mint nekünk Abrudbányáról írják, ott és a szomszéd falvakban már is árviz veszedelme fenyeget.

— **Uj lap.** Kolozsvárt az ott megszünt „Erdélyi Híradó” helyett új napi lapot indít Ürmösy Lajos. Az új lap azonban nem

követi elődje politikai pártállását, mert míg az nemzeti párti volt, az új organum a politikai pártoktól független lesz.

— **Ártalmas cigarettapapír.** Szenvedélyes cigarettázókkal gyakran megesett már, hogy rosszul lettek, amit rendszeren nikotimmérgezésnek tulajdonítottak. Maurell vegyész másban keresi az okot, megvizsgálta a különböző cigarettapapírokat és azok borítékán hat esetben arzenikumot fedezett föl. A cigarettázók megnevesített ujjai könnyen érintkezésbe jöhetnek a mérges festékekkel és a mérget sodrás közben a cigarettára is átláptálják.

— **A gyógyító kerékpár.** Egy német sportlapban olvassuk: Régi dolog, hogy a kerékpározás kedvezőleg hat az ember közérzésére, de egész új, hogy ez a modern sport rendellenes lábakat is visszateíthet rendes helyzetükbe. Egy hölgynek, kinek nagyujja a lábán ráfeküdt a következő ujra és ez menésközben neki nagy fájdalmakat okozott, orvosa azt ajánlotta, hogy tegyen próbát a kerékpárral. A paciens szót fogadott és labujjai nemsokára a rendes helyzetbe kerültek. Mi mindent fognak még meggyógyítani ezzel az ördögös kerékpárral!

Előfizetési felhívás

„KÖZÉRDEK”

XV. évfolyamára.

A „Közérdek” hetenkint kétszer megjelenő politikai lapra előfizetéseket elfogad a kiadóhivatal

Előfizetési árak:

Egész évre	6 frt	— kr.
Félévre	3	—
Negyedévre	1	50

Meteorologiai jelentés decz. 6-tól decz. 9-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Bor- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	6:9	— 9.4	—	4	—		
6	2	59.3	— 2.6	NW ₂	5	—	+1.2 — 9.4
	9	57.8	— 3.2	N ₂	7	—	
7	7	55.8	— 1.4	NE ₁	10 ● ny		
	2	56.5	+6.3	—	8 ● ny		+7.5 — 1.4
	9	59.8	+2.4	—	2 ● 0.4		
7	7	60.6	+1.4	S ₁	10 ● 0.4		
8	2	58.2	+4.8	N ₂	10 ● 13.0		+5.2 +1.2
	9	54.2	+5.0	N ₁	10 ● 4.7		
7	7	57.9	+1.9	W ₁	10 ● —		
9	2						
	9						

Kilátás: Változóan felhős és enyhe idő.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C°. fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10 lv. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

Apróságok.

Óhaj.

Az ügyvédnek bókolnak:
— Valóban az ön foglalkozása igen szép.
— Jobb szeretnék hitszónok lenni, felel az ügyvéd.
— Miért?
— Annak nem kell tartania duplikától.

Rendkívüli előzékenység.

Szolga: A szobrász ur tiszteletét küldi és arra kéri Mészáros urat, jönnie el holnap modellt állani a műterembe.

Mészárosné: Jaj lelkem, nagyon szívesen tenném, de az uram, szegény, meghalt még a múlt héten és így most, sajnós, nem küldhetem el a műterembe.

Baj.

Két bohém találkozik. — Kérdi az egyik:
— Nos, találtál mar kiadót?
Felel a másik:
— Találtam, de a boldogtalan nem talál nyomdászra, aki a művet kinyomatná.

Találkozás.

Jókai Mór, kosorus írónk találkozott az utcán Rakosi Viktorral. Jókai résztvevő arccal néz Rakosira és így szól:

— Hallom, öcsém, hogy megbuktál a ke-tületedben.
— Hallom Móríc bácsi, hogy maga is megbukott.

— Meg bizony.
— Nagyon erős ellenzéki kerületbe ment, Móríc bácsi.

— Igaz Te meg nagyon erős kormány-párti kerületbe mentél ugye?
— Bizony. Ez volt a baj.

A költő merengve néz Rakosira.
— Hej öcsém, ha mi egy héttel ezelőtt találkoztunk volna...

— Mi lett volna akkor?
— Mi? Elcsereltük volna a kerületün-
ket, ... akkor ma mindketten képviselők
volnánk.

Megnyugtató.

— János, menjen ki, nézze meg, mennyit esett a barometrum?
— Legyen nyugodt a tensur, ott van az most is a maga helyén!

Beismerés.

Egy kis városnak nem régen kihalított temetőjében sétal a városi orvos. Egyszer csak megáll és felsóhajt:

— Istenem! Ha elgondolom, hogy ezeket mind en gyógyítom!

Czáfolat.

— Nos hogy tetszett a regény, nagysád?
— Nem éppen jól, — nagyon száraz.
— Mit! ... száraz? Ez a regény száraz?
Hiszen vízbe öli magát benne mindenki.

Azok a cselédek.

Az asszony: Mielőtt megfogadnám, tudnia kell, hogy én magam főzők.

A cseléd: De nagysága, hiszen akkor nem marad meg egyetlen szeretöm sem!

Minden kezdet nehéz.

Az idegen: Talán valami orkán dön-tötte le ezeket a fákat?

A kertész: Ó, nem, a nagyságos ur biciklista lett.

Mallezia.

A.: Mi baja volt, kérem?

B.: Szamárköhögésem volt; de most már jobban vagyok.

A.: Látom, a köhögés már elhagyta.

Meglepetés.

— Meglepetést akarok szerezni a vendégeimnek, akik ma eljönnek születésnapomra vacsorálni. Adj egy jó tanácsot! De ne kerüljön pénzbe!

— Tudod mit? — Utazzal el!

Közgazdaság.**A szarvasmarha ára.**

Már utaltunk azon ellentétre, mely a szarvasmarha olcsósága és a hus drágasága között van és azon visszás állapotra, mely az által származik, hogy a fogyasztó által fizetett nagy pénzből elenyészőn kevés jut a termelő gazdának. Ennek orvoslásául a szövetkezetek alakítását említettük.

Szóba hozták azt is, hogy a szarvasmarha alacsony árának az oka talán a szerbiai szarvasmarha behozatala. De ez a nézet határozottan téves, mert mezőgazdasági szempontból tekintve tagadhatatlan, hogy a szerbiai szarvasmarhának a kitiltásával a magyar produktum ára emelkedne, mert oly versenytől szabadulnánk, amely áru silányosságával és a termelési költség olcsóságával bénító nyomást gyakorol a magyar szarvasmarha árának alakulására. De a szerbiai szarvasmarha a főváros és a vidék elemezésének nélkülözhetetlen tényezőjévé vált. A fogyasztás, mely a marhahus jelenlegi magas árát sem bírja meg, mennyiségileg még tetemesen az eddigi alacsony nivó alá süllyedne és ismét leszorítaná a marha-árakat. A 10—15 esztendő előtti kedvező szarvasmarha-árak nem a szerbiai szarvasmarha beözönlése miatt szálltak alá a mai alacsony nivóra, hanem azért, mert a tenyésztők és a közvetítő ipar fokozottabb igényei leszorították a fogyasztó közönség fölvételképességét, a mely évenként és fejenként fogyasztott 63 kiló húsról csodálatosan rövid idő alatt 50 kiló egyénekenkénti évi atlagra szállt alá. Ebből a tényből csak azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a szarvasmarha árát a fogyasztó rovására emelni nem lehet és nem szabad.

A szerbiai szarvasmarhának Budapesten fogyasztott óriási mennyisége csak az itt fogyasztott hus silány minősége mellett bizonyít. A jó minőségű magyar szarvasmarhaért a külföldi piacokon jobb árakat fizetnek, mint itthon, és ennek dacára Bécsben a marhahus nem drágább, mint Budapesten. Németországban és Svájcban, ahová magyar marháinkat szállítjuk, a hus olcsóbb, mint nálunk; ebből csak az következik, hogy nálunk a közvetítő ipar aránytalanul magas nyereséget biztosít magának egy a termelő, mint a fogyasztó rovására. E közvetítési nyereség leszállítása kepezi főfeladatunkat. A 40 százalékot le kell szorítanunk husz százalékra.

A kérdés megoldása felé három ut vezet, írja a „Bud. H.—b” 307. számában: a huskereskedelem megteremtése, a fogyasztási és az értékesítési szövetkezetek.

A huskereskedelem fölkarolása veszedelmes kísérletet jelent, mely nem jár föltétlenül sikerrel, mert fősúlyát a különben sem számba vehető szállítási költség különbözetére fektetik, mely az élő szarvasmarha és a friss hus küldemények szállítási díjtetelei között létezik.

A huskereskedelem a vidéken leölt szarvasmarhának Budapesten való értékesítését jelenti. A huskereskedelem előnyeit a néha igen jelentékeny szállítási díjkülönbözet

mellett még az a körülmény is kepezi, hogy kizárólag a közfogyasztásra szánt husrészeket szállítja Budapestre és csak ezekért fizeti a különben is elég magasra szabott fogyasztási adót. Az ilyen huskereskedelem hátrányára szól az a körülmény, hogy mindent a silányabb minőségű szarvasmarha értékesítésével foglalkozik, a mely az élő állapotban való szállítás jelentékeny költségeit el nem bírja és a származási helyen is alig értékesíthető produktumot kepez. A mellett tehát, hogy a huskereskedelem a fogyasztásra kerülő hus minőségét jóval leszállítja, még rontja a jobb minőségű szarvasmarha piaci árát is. A nagy közönség kevés bizalommal viseltetnek ezen vonaton importált áru iránt és a mészárosok kartelt köthetnének a huskereskedelem ellen, mert ennél az intézménynél a hus kicsinyben való kimérése nem jöhet tekintetbe, a nagyban való eladással pedig csak a közvetítő iparnak szolgálnánk olcsóbb áruval a nélkül, hogy ezzel a hus árát leszállítottuk.

A fogyasztók szövetkezte egyoldalú intézmény volna, mert ez, tekintet nélkül a szarvasmarha árára, kizárólag a közvetítés költségeinek leszállítására irányulna. Egy ily szövetkezetnek megalakulása oly nehézségekkel jár, a melynek részint az illetékes hatóságnak, részint a közönség indolenciája következtében alig küzdhetők le.

A kitűzött cél elérésére tehát csak egyetlen sikeres eszköz kínálkozik: a tenyésztők értékesítési szövetkezte, a melynek ügyes megalakítása, előrelátó és bölcs szervezése az oly exorbitáns drága közvetítői kézből kiszorítaná az illetéktelen nyereség egy részét. Ezzel a szövetkezettel szemben a fogyasztó közönség kénytelen volna rokonszenvezni, mert az utóbbinak megterhelhetése nélkül, sőt a közönség előnyére és ezzel karöltve iparkodik a kitűzött cél felé. Világos dolog, hogy az értékesítési szövetkezet csak olcsóbb hússal lehet versenyképes. Ha sikerül ezzel a tevékenységével a szarvasmarha árát emelni, egyúttal a hússal leszállítását is elérheti.

Miután az adott viszonyok között a szarvasmarha árát kizárólag az értékesítési szövetkezetek útján lehet emelni és miután ezeket az árakat már a mezőgazdasági válság megoldása érdekében is okvetlenül és tetemesen emelni kell, kikerülhetetlené válik ennek az eszmének haladéknélküli való megtestesítése. Az áldozatkészséget illetőleg ugyanazokkal a jelenségekkel állunk szemben, mint a fogyasztó szövetkezet megalakításánál. Mily nagy nehezen létesült annak idején a „Mezőgazdák szövetkezte”, a hol pedig csak felannyi pénzre volt szükség, mint az itt propagált szövetkezet megalakításánál!

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által alapított Vásárcsarnokok Ellátási Szövetkezte komoly kísérletet jelent ebben az irányban, de ennek keretei szűkek, a rendelkezésére álló eszközök ki nem elégítők, a hatóságok által nyújtott támogatás mindössze a főváros által nyújtott csekélyebb értékű előnyökre szorul. Kétséget sem szenved, hogy a vásárcsarnokok ellátási szövetkezetéből erélyes iparkodással és az összes mértékadó tényezők közreműködése mellett a Szarvasmarha Értékesítési Szövetkezet kifejlődhetik, de erre a célra a tényezők szövetkezése mellett nélkülözhetetlen a fővárosnak és kormánynak hathatós támogatása.

Vetőmagvak.

— Mauthner Ödön tudósítása. —

Vöröshere. (Lóhere.) Miután a kivitel terén egyszerre oly szélesend állott be, hogy még kérdést sem tesznek külföldről, a mult hét elejéig tartott szilárdság gyorsan lanyha irányzatra fordult, még pedig oly mértékben, hogy üzletek egyáltalán csak akkor voltak köthetők, ha a tulajdonosok mult heti követeléseiket 100 kilónként 3—5 frttal leszállították.

Luczerna. Nehány héttel lett elhelyezve, de szintén hanyatló ár mellett. A Franciaországból és Olaszországból ajánlott mag igazán szép minőségű és így belföldi termésknél, tekintve a gyengébb minőséget, forgalomra csak akkor lehet számítani, ha a tulajdonosok még további árengedményekbe egyeznek.

A többi magfélékben nem volt forgalom.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként Budapesten:

Vöröshere . . . . . 38—45 frt.
Luczerna, tavalyi termés 35—40 frt.
Luczerna, idei termés . . . . . 44—48 frt.

Piaci árak.

Nagyenyed, 1896. december 6.

Buza legjobb	1	véka	1—
„ közepszerű	„	„	—90
Kétszeres legjobb	„	„	—80
„ közepszerű	„	„	—75
Rozs legjobb	„	„	—70
„ közepszerű	„	„	—65
Zab legjobb	„	„	—50
„ közepszerű	„	„	—45
Kukorica (tengeri)	1	véka	—75
Burgonya	„	„	—35
Széna legjobb	egy szekér	„	6.—
Szalma legjobb	„	„	2.20
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú	„	„	3.50
Cserfa 1 „ „ „ „ „	1	„	3—
Tölgyfa 1 „ „ „ „ „	1	„	3—
Faszén kemény	egy hektoliter	„	1.50
Marhahus	1 kilogramm	„	—36
Sertéshus	„	„	—44
Szalonna	„	„	64—76
Disznósír	„	„	—75
Vöröshagyma	„	„	—10
Fokhagyma	„	„	—10

C s a r n o k.**Csöppnyi vendég . . .**

Csöppnyi vendég köszöntött be
Egy falusi kis házba,
Kis házba —
S azt a házat
Hej, de megbabonázta!

Ha netalán sirásra nyúl
Gögcselő kis szája,
Kis szája —
Az egész ház
Félve tekint reája.

Csöndesítik csókos ajkkal . . .
Kézről kézre kapkodják,
Kapkodják —
Ejha! ottan
A világ most de fonák!

Oszt' ha megint — ő tudja mért —
Szeme, ajka mosolyog,
Mosolyog . . .
Akkor ismét
Dehogy is megy a dolog.

Hancurozás, boldog öröm
Majd fölveszik a házat,
A házat —
Mig a csöppség
Ujjonnan föl nem lázad.

Hjah, mert hát még, amily ravasz,
Azt gondolja magába',
Magába' —
Ejha, mint ő
Nincs nagyobb ur, hiába!

Csöppnyi vendég köszöntött be
Egy falusi kis házba,
Kis házba —
S azt a házat
Hej, de megbabonázta!

Pakots József.

Decemberi szokások.

(Vége.)

Nagy emberek szokása hogy kis képességekben gyönyörködnek; kis emberek szokása a nagyképűség.

N. Frigyes sokat tartott francia verseire; I. Napoleon sakkjátékára; Byron kitartó uszására; Petőfi hasbeszélő gyakorlatosságára; Kessuth katonai képzettségére.

A nagyképűség azon átmenetet jelenti, ahol a nagy semmiből kicsiny valami fejlődik. A nagyképtű embert a maga nagyságának képzelet-világa veszi körül s tán boldogítja is. Értetni akar mindenhez, s talán el is hiszi magáról; de elhíthetni mindenre akarja. Mikor Chináról beszélnek előtte, ő is elmond minden szót, melyet csing, cseng, csung végzetten valaha olvasott. Ott-honos a zenében; nincsen eljátszott darab, melyet szakértően kicsinyelni ne tudna. Forte, piano, piccato, ghetto, libretto, rigoletto, maledetto csak úgy peregne az ajkain.

Ha egy hegyről azt állítod, hogy 2000 mt., bizonyosan hozzátesszi, hogy „kérem 2001 és 1/2.” Nincs irodalmi termék, melyet ne olvasott s meg ne bírált volna; nincs nagy ember, kit személyesen ne ismerne. Nincsen alkalom, hogy szép elveket ne hangoztasson; s nincsen szép elv, melyet magára valaha ne alkalmazott volna. Elismerést csak magának osztogat. Ha valaki nézi, mindig nagyszerű, mindig fontoskodó, mindig pózol, mindig alarczott visel és . . . mindig neveléses. Ha Kolumbus később születik, bizonyosan ő fedezi föl Amerikát . . . ígéretben. Még így is sejtelmes komolysággal mondja, hogy jobban is föl lehetett volna fedezni.

Sacchini szokása az volt, hogy gondolatainak menete rögtön megszakadt, mihelyt macskái nem játszottak az író-asztalán.

Sarti csak butortalan és felhomályos szobában jutott költői lelkesedésbe. Bizonyosan hozzá szokták hitelezni, hogy ne legyen alkalma sokáig fénytűző berendezés közt gyengíteni költői hírnevét.

Mayerbeer költői génusza akkor szokott legfényesebben föllángolni, mikor a hiuban a zivatar zugását hallgathatta. Schiller költői vénáját a rothadt alma illata szokta felbuzdítani. I. Frigyes Vilmos, porosz király, saját felséges kezeivel szokta bunkós botját a naplopó hátaához verni, ha Berlin utcáin ógyelegni látta.

Ime tehát: macska, rothadt alma, üres szoba, zivatar és bunkós bot mind alkalmak arra, hogy ha szokás támogatja őket, nagy embereket neveljenek!

A szokás a mérge ellen is biztosít. Mithridates, Richelieu, a tiroliarzenikum-evők, a nélkül, hogy Kochról, Pasteurról, bacillusokról hallottak volna, követték a gyógyítás és elővigyázat modern módját: „szegyet szeggel, mérget méreggel. Ennek a gyógyításnak nagy jövője van. Eddig a mérgek csak egy sikeres ellenszere volt; az,

melyet a kigyóknál alkalmaztak. Kiverték a mérgefogakat. A fogatlanságra azonban az emberek konkurrálni nem akarván: megmaradt a fog, de a mérge is. Ezentul arkádiai boldog világ lesz; egy kis beoltás segít a bajon. Vagy ellensúlyozza egymást a két mérge, vagy megszorítja, és eszmört okoz. A gyógyulás némi hátfájdalom árán bizonyos.

A szokások közt rangfokozat is van. S mivel a rang nagyon fontos dolog, meg kell ezen osztályozást említenem. Önök azt mondják, hogy van jó és rossz szokás; és feltételezik, hogy a kettő közt legalább is olyan különbség van, mint a jó és rossz szónok közt: az egyik csak megindítja, a másik el is szokta indítani a hallgatóságát. Vagy olyan különbség, mint teszem fel az ideális és idióta, a rokka és rokkoko, vagy pedig, hogy valami közelebit mondjak, mivelhogy rokkát ma már annál kevesebbet látunk, minél több rókát és rokkantat: olyan különbséget hisznek, mint amilyen van a tisztaság és az enyedi vár udvara közt. Pedig dehogyan! a szokások közt nincsen olyan óriási különbség. Én azt gondolom, hogy minden szokás jó, mert különben nem szokták volna meg az emberek. Sem a cigányt a szántásra, sem a lovat a koplalásra nem lehetett rászoktatni.

Azt veheti szememre a tisztelt közönség, hogy a felsorolt szokások annyira általánosak, hogy az év minden hónapjára, sőt minden napjára ráillenek. Az ám! igazsága van. De hát, kérem, éppen azért decemberre is. A nád most is minden szélre meghajol; Pilátus még most is mosakodik; a legény szive most is, a hideg daczára is, tüzet fog; a szegény ember és az ellenzék most is panaszkodik, mint hajdanában; a kutya ma is csak megugatja az elhaladó karavánt; s a szunyog, amely a kormányos kezére szállt, ma is azzal dicsekszik, hogy ő segítette a csónakot áthajtani.

De mégis köszööm a helyreigazítást. Térjünk az általános dolgok helyett aktuálisabbakra.

A rómaiak ebben a hónapban ünnepelték a Szaturnáliákat, melyek jelentőségben az asszirok Záké ünnepének folytatását teszik. Az arany-kornak, a teljes egyenlőségnek emlékünnepe volt ez, melyről azt írja a költő, hogy tej és méz töltötte be a folyamok medrét és sziméz csorgott a fák odújából. Farkas a bárányul, párucza a kecskével, oroslán az ökörről, Jóka a feleségével, a magyar a némettel megfert békességben. Kis gyermek őrizte és énekszóval terelgette a vadakat. A rabszolgákat ez ünnepen minden munkától fölmentették, hogy tetszésük szerint kimulassák magukat. Mintha csak azt akarták volna jelenteni, hogy a rabszolga örömét csak a téletlenségben lelheti. Minden pörösködés szünetelt; azért küzdöttek ellene Róma ügyvédei. A mi korunkra is — talán éppen ezért — az egész ünnepből, a mesebeli arany-korszak ezen hézagosa maradványaiból is, csak a híre származott.

A görögöknél is decemberben kezdték, mint öt éve minálunk, az elkeresztelések s anyakönyvezetés felett vitatkozni az Apaturiai ünnepén. Itt mutatták be a tanulók értesítőjüket. Ettől fogva a serdülő korba léptek s rövidre nyírták hajukat, hogy értelmük szabadabban fejlődjen s hogy ne legyen mit — Sámson példája szerint — Delilának ajándékozni.

De kiváltképp a nő ünnepelt s a nőt ün-

nepelték a régi december hónapban. Ekkor volt Görögországban a Maimaktérion ünnepe, mely ünnep jelentőségének kutatásában a hiányos történeti adatok miatt a névelemzésre szorítkozunk. Azon nő emlékére volt szentelve, ki az idegességet föltalálta. Ez tette meg először, hogy férjét, ki a gimnaziumból, mely a mai kaszinóknak felelt meg, későskén jött haza, az ajtó becsapásával üdvözölte. Ezért a forradalmi tettéért ünneppel tisztelték meg emlékét az athéni asszonyok.

Rómában a Fortuna Muliebris, ki a nőknek szerencsét hoz; Juno Jugalis, ki a házasságot szerzi; Consus, ki a házasságot megáldja és Janus ünnepeltettek decemberben. Janus aligha nem az igazság istene; következtetem a latin és német nyelv rokonságából, mely utóbbi nyelvén a beleegyezés jelöl még is azt mondják: „ja.” De csak a hajadonok szenteltek az „Igen” istenének ünnepet; nincs példa rá, hogy a békés megegyezés isten-tiszteletét a szűny korokban is folytatták volna.

Egy szokás azonban átszármazott a régi decemberből a miénkbe is. Itt kezdődik a tél, amelyet már a régi írők „genialis hiems”-nek, jó kedvű, lakodalmas, télnek neveznek. Mig a föld mélységes álmát alussza, az emberiség virágait meleg házba gyűjtik, hogy a természet gyászolása ne érintse élet-életven zöldjeiket és szivárvány-színekben ragyogó szépséges szirmaikat. Hódolattal, jó kedvvel veszik őket körül, hogy az öreg föld alma s ébredése csupa mosolygás legyen.

Történt egyszer, hogy a cigány éppen annyi lelkesedéssel hegedülte régi-régi busongó nótáinkat, Boka és Bihari kesergéseit, mint amennyi fájdalommal a magyar ember azok jelentőségén tündönni szokott. Hiszen, a költő szerint, annyi ezer meg ezer titok van azokban elmesélve: „századok panasza egymáshoz, lakatlan puszták éjtéli szózata, örökbehagyott keserűség, álmok ábrándozása, amikből soha sincs felébredés. a félvilágot kihívó kérdés, vigasztaló reményadás, és annyi név nélküli érzésnek harmoniává alakult chaosza, jó kedv és szomorúság együtt, vagy ki tudja mi? vágy? gyönyör? kín? csakhogy a szem könnye kicsordul.” Ilyen szívet rázó, lelket bolygató hangokon sikerült a cigányoknak a busuló magyar zsebéből a nagyobb bankók egyikét tányérra esalni. Amit a cigány erre mondott, én is azt mondom a mulatni vágyó ifjuság jó kedvére:

„Isten tartsa meg a jó szokását!”

L. I.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Könyveden.

Foulárd-selymet 60 krtól 3 frt

35 krig méterenkint, — japáni chinai stb. — a legújabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes HENNEBERG selymet 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, esikos, kockázott, mintázott damasztot stb (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázattal stb. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld: HENNEBERG G. (os. és kir. udvari szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Svájcban címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (2).

Jelzálog-kölcsönök

földbirtokra 3 és fél százalék, házakra 4 és fél százalék, másnemű ingatlanokra 5 százalék mellett legmagasabb összegekben ajánlunk. E kölcsönök konvertálásoknál bélyeg- és illetékmentességet élveznek. Erdőkihasználások, birtok-parcellázások átvétele. Birtokszövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

„Magyar Lloyd“ közgazdasági vállalat.

Budapest, Király-utca 70. sz.

923 6-8

Életnagyságu

arczkép

krétarajzban.

Egy legújabb módszer segítségével 24 óra alatt életnagyságu mellképeket készítek művészies kivitelben, eddig még soha el nem ért tökéletességgel és olcsó árban.

Tessék árjegyzéket kérni.

KOHN DÁVID, Budapest, Károly-körút 17.

Ügynökök mindenütt kerestek nek.

Legszebb szobadisz.

Legkedvesebb emlék.

Legalkalmasabb ajándék.

Karácsony és újévre.

644-1896 szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a felvinczi kir. járásbíró 1896. évi 3284. számú végzése következtében dr. Bogdánfi Lajos ügyvéd által képviselt Goldman Lajos javára Hari Szalai Pál ellen 106 frt 50 kr s jár. erejéig 1896. évi október hó 2-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 650 frtra becsült 5 boglya széna és 4 drb ökörből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-ujvári kir. bíróság 3010-1896. számú végzése folytán 106 frt-50 kr tőkekövetelés, ennek 1896. évi július hó 1 napjától járó 3% kamatai és eddig összesen 45 frt 34 krban bíróság már megállapított költségei erejéig Hari községben végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközösére 1896. évi **december 29. napjának d. e. 10 órája** határidőül kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1896. évi november hó 30-ik napján.

Dergán János,

944-96 1-1

kir. bírósági végrehajtó.

646-1896. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a terdai kir. járásbíró 1896. évi 5910-896. polg. számú végzése következtében dr. Bogdánfi Lajos terdai ügyvéd által képviselt öz. Galambfalvy József javára ifj. Römer József ellen 250 frt s jár. erejéig 1896. évi október hó 29-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1293 frtra becsült jármos marnak, bivalak, buza, tengeri, zab-szalma, arpa-szalma és 2 kazal szénából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a marosujvári kir. járásbíró 3400-896. számú végzése folytán 250 frt tőkekövetelés, ennek 1895. évi december hó 10-ik napjától járó 5%-os kamatai és eddig összesen 56 frt 57 krban bíróság már megállapított költségei erejéig M.-Cseszve község határidőül kifizetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1896. évi nov. hó 30. napján.

Dergán János,

945 1-1

kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 6008/96.

közig.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Enyed rendezett tanácsú város tisztviselői karának megbízása a folyó év végével lejárván, Alsó Fehérvármegye alispánjának 15379-96. szám alatt kelt megbízása folytán felhivatnak mindazok, akik az alább megjelölt, 1897. évi január 1-től kezdődőleg 6 évre betöltendő állások valamelyikét elnyerni óhajják, hogy ez iránti pályázati kérvényeiket, a kijelölt választmányhoz intézve, Nagy-Enyed város polgármesteréhez **folyó évi december hó 15-ig** bezárólag adják be.

A betöltendő állások a következők:

1. Polgármester.	10. Községi bíró.
2. Első tanácsos.	11. Első és második rendőrbiztos.
3. Gazdasági tanácsos.	12. Adótiszt.
4. Tisztii főügyész.	13. Közgyám.
5. Pénztárnok.	14. Állatorvos.
6. Főerdész.	15. Városgazda.
7. Iktató, kiadó, levéltárnok.	16. Végrehajtó.
8. Pénztári ellenőr.	17. Három irnok, egy erdővéd és egy szülésznő.
9. Aljegyző.	

A városi tanácsból.

Nagy-Enyed, 1896. december hó 9-én.

946 1-2

Kovács Gyula,

polgármester.